

załącznik do Zarządzenia Rektora nr 10/2020 z dnia 17.02.2020r.

Instrukcja bezpiecznych i higienicznych warunków pracy z substancjami chemicznymi w pracowni/laboratorium chemicznym

1. Pracownicy jednostki, mający kontakt z odczynnikami chemicznymi, w tym niebezpiecznymi – muszą być przeszkoleni z zakresu bhp i ppoż na stanowisku pracy oraz posiadać aktualne okresowe orzeczenie lekarskie o zdolności do pracy na danym stanowisku [od lekarza medycyny pracy].
2. Pomieszczenia pracy i sale ćwiczeń laboratoryjnych, w których używa się odczynniki chemiczne powinny posiadać odpowiednie stanowiskowe instrukcje bezpiecznej pracy oraz być oznakowane znakami graficznymi, wskazanymi w Zarządzeniu Rektora nr 80/2019 z dnia 18.11.2019 r. w sprawie wprowadzenia Procedury zapobiegającej niewłaściwemu wykorzystaniu substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, pierwiastków promieniotwórczych, czynników biologicznych oraz materiałów wybuchowych w Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku.
3. Przed rozpoczęciem pracy w pracowni / laboratorium chemicznym – należy:
  - a) założyć odzież roboczą/ochronną wymaganą na danym stanowisku pracy – dotyczy to również studentów,
  - b) związać włosy w przypadku planowanej pracy z palnikami oraz/lub roztworami związków trujących/żrących,
  - c) bezwzględnie zapoznać się procedurami pracy i instrukcjami obsługi aparatury obowiązującymi w laboratorium oraz z kartami charakterystyki używanych odczynników chemicznych,
  - d) sprawdzić wyposażenie apteczki pierwszej pomocy, wraz z wykazem osób mogących udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej,
  - e) sprawdzić sprawność działania wentylacji mechanicznej ogólnej i miejscowej (digestorium),
  - f) sprawdzić stan i datę ważności środków odkażających i neutralizujących niezbędnych w pracowni / laboratorium,
  - g) sprawdzić najbliższą lokalizację sprzętu ppoż,

- h) sprawdzić przygotowanie wyposażenia pracowni / laboratorium (szkło, digestoria, aparatura, butle z gazem itp.) do bezpiecznej pracy (stabilne ustawienie sprzętu, ustawienie zaworów itp.),
- i) pracować z odczynnikami chemicznymi tylko w ilościach koniecznych do przeprowadzenia danych badań/eksperymentów.

4. W czasie pracy i podczas ćwiczeń ze studentami – należy:

- a) przed przystąpieniem do ćwiczeń ze studentami – przeprowadzić stosowne szkolenie z zakresu znajomości przepisów bhp i ppoż danej pracowni / laboratorium – w tym zapoznać szkolonych z lokalizacją i danymi kart charakterystyki używanych w czasie zajęć odczynników chemicznych,
- b) w czasie ćwiczeń – prowadzący ćwiczenia nie może opuścić pracowni / laboratorium, w którym odbywają się ćwiczenia (w sytuacjach koniecznych musi zastąpić go inny pracownik),
- c) przed przystąpieniem do pracy eksperymentalnej należy uruchomić wentylację ogólną i miejscową (digestorium),
- d) w czasie pracy –zarówno uwaga studentów, jak i uwaga prowadzących zajęcia musi być skupiona na wykonywanych czynnościach,
- e) nie należy pochyłać się bezpośrednio nad pojemnikami z odczynnikami chemicznymi – unikać unoszących się z opakowań oparów,
- f) otwarty ogień (palniki) można używać tylko w przypadkach koniecznych i pod bezpośrednim nadzorem asystenta,
- g) w czasie pracy lub zajęć laboratoryjnych na terenie pracowni mogą przebywać tylko pracownicy jednostki oraz studenci ćwiczącej grupy,
- h) w przypadku zaistnienia wypadku przy pracy, osobie poszkodowanej należy udzielić pomocy oraz wezwać osoby mogące udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej lub/oraz wezwać lekarza,
W czasie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej należy postępować zgodnie z zaleceniami zawartymi w karcie charakterystyki używanych odczynników chemicznych , jak również poinformować o powyższym lekarza,
- i) w przypadkach szczególnego zagrożenia – ewakuować pracowników i studentów z zagrożonego pomieszczenia,

- j) w przypadku awarii urządzeń lub aparatury zasilanych energią elektryczną – niezwłocznie odłączyć urządzenie od źródła zasilania, zawiesić kartę informującą o jego niesprawności i powiadomić służby techniczne uczelni,
- k) nie należy używać uszkodzonego szkła/aparatury laboratoryjnej,
- l) podczas pracy w laboratorium chemicznych/pracowni obowiązuje zakaz jedzenia i picia,
- m) zakaz palenia w pomieszczeniach dotyczy całej Uczelni,
- n) o wszystkich opisanych zdarzeniach - każdorazowo niezwłocznie powiadomić kierownika jednostki oraz Inspektorat BHP.

5. Po zakończonej pracy lub ćwiczeniami ze studentami – należy:

- a) zabezpieczyć nieużyte odczynniki,
- b) wyłączyć miejscowo i centralnie używane palniki gazowe,
- c) zabezpieczyć sprzęt i butle z gazami,
- d) sprzątnąć stanowiska pracy,
- e) powstałe odpady przekazać do utylizacji – odpowiednio oznaczając i opisując opakowania,
- f) brudne szkło laboratoryjne umyć/zabezpieczyć, a uszkodzone usunąć,
- g) brudną odzież przekazać do pralni,
- h) w przypadku wcześniejszego zużycia odzieży – powiadomić o tym fakcie kierownika jednostki, celem sporządzenia stosownego protokołu, a następnie pobrać nową odzież z magazynu Działu Zaopatrzenia,
- i) informować kierownika na bieżąco o powstałych problemach w pracowni / laboratorium np. braki odczynników, uszkodzenia aparatury itp.).